

van en
voor
podia

**Algemeen jurystatuut
VSCD-prijzen
September 2025**

Algemeen

De Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD) is één van de partijen in Nederland die jaarlijks prijzen voor podiumkunsten uitdeelt en beheert. De VSCD wil hiermee voor een breed scala van podiumkunsten de toonaangevende en onafhankelijke prijsuitreikende organisatie in Nederland zijn.

De VSCD reikt prijzen uit omdat daarmee één van haar centrale doelstellingen wordt gediend: het bevorderen van de podiumkunsten. De nominaties en bekroningen hebben dan ook tot doel om aandacht te vestigen op de kwaliteit die de betreffende productie of prestatie biedt, maar ook de betreffende podiumkunsten, podiumkunstenaren en het vak als geheel bij de media en het publiek promoten.

Tevens zijn de prijzen bedoeld om podiumkunstenaren te eren voor hun werk: zij dragen krachtig bij aan het kunstklimaat en zijn het hart van theaters en concertgebouwen. Hun prestaties verdienen bijzondere aandacht en een zo compleet mogelijk publiek.

Deze doelen worden nagestreefd door de meest indrukwekkende prestaties (van een seizoen of loopbaan) en producties te selecteren en deze onder de aandacht van media en publiek te brengen.

Samenwerkingen

Voor het bereiken van beide doelstellingen wordt getracht met de eigen achterban en met partners uit de sector samen te werken. Hierbij wordt gestreefd naar zo optimaal mogelijke uitreikingen en zoveel mogelijke publiciteit rond nominaties en winnaars. Tenzij anders is bepaald, is de VSCD verantwoordelijk voor de samenstelling, benoeming en werkwijze van de diverse jury's en zorgt zij voor de beleidsmatige begeleiding van deze. Indien de prijzen worden uitgereikt op een festival worden er apart overeenkomsten opgesteld over de gezamenlijke verantwoordelijkheden van de VSCD en de partnerorganisaties.

Prijzen

Alle prijzen hebben betrekking op het theaterseizoen voorafgaand aan de prijsuitreiking. Het theaterseizoen loopt van 1 mei t/m 30 april, maar de afbakening van de speellijsten kan per genre verschillen. De premièredata zijn het uitgangspunt voor de indeling van producties in een seizoen.

De VSCD geeft jaarlijks in de volgende categorieën prijzen uit:

Toneel

- De Theo d'Or voor de meest indrukwekkende acteerprestatie in een dragende rol.
- De Theo d'Or voor de meest indrukwekkende acteerprestatie in een bijdragende rol.
- De Theo d'Or voor de meest grensverleggende podiumprestatie.

- Proscenium-achter-de-schermen-prijs: prijs voor persoon/instantie/groep die een wezenlijke bijdrage heeft geleverd aan de regie, het decor, de kostumering, de dramaturgie, de muzikale ondersteuning etc. binnen het Nederlands theater.

Jeugdtheater

- Zilveren Krekel: nominatie voor de meest indrukwekkende podiumproductie in het jeugdtheater.
- Zilveren Krekel: nominatie voor de meest indrukwekkende podiumprestatie in een jeugdtheaterproductie.
- Gouden Krekel: prijs voor de meest indrukwekkende podiumproductie in het jeugdtheater.
- Gouden Krekel: prijs voor de meest indrukwekkende podiumprestatie in een jeugdtheaterproductie.

Mime/Performance

- Mime/Performance Prijs: prijs voor een persoon of groep met de meest indrukwekkende mimevoorstelling of performance, waarbij het gebruik van het lichaam in de voorstelling centraal staat.

Dans

- Zwaan: prijs voor de meest indrukwekkende dansprestatie.
- Zwaan: prijs voor de meest indrukwekkende dansproductie.
- Gouden Zwaan: loopbaanprijs.

Jeugddans

- Jonge Zwaan: prijs voor de meest indrukwekkende jeugddansprestatie.
- Jonge Zwaan: prijs voor de meest indrukwekkende jeugddansproductie.

Cabaret

- Poelifinario in de categorie entertainment: prijs voor het meest indrukwekkende entertainmentprogramma.
- Poelifinario in de categorie engagement: prijs voor het meest indrukwekkende engagementprogramma.
- Poelifinario in de categorie kleinkunst: prijs voor het meest indrukwekkende kleinkunstprogramma.
- Neerlands Hoop: prijs voor veelbelovende theatermaker(s) met het grootste toekomstperspectief.

Klassieke muziek

- De Ovatie: prijs voor de meest indrukwekkende podiumprestatie in de Klassieke Muziek.

Algemeen

- Oeuvreprijs: één of meerdere podiumkunstenaars die met hun carrière een grote bijdrage hebben geleverd aan de Nederlandse podiumkunsten.

Jurystatuut

Artikel 1 Wat houden de prijzen in?

VSCD-prijzen zijn allereerst ereprijzen. Een prijs is zo toonaangevend als de statuur van de ingestelde jury en het imago van de uitreikende instantie. Voor het succes van de prijzen dient de VSCD daarom te zorgen voor een toonaangevend imago van de vereniging en een jurysamenstelling van hoog niveau. Dit betekent niet dat er nooit geld aan een prijs verbonden kan zijn, maar geldprijzen worden altijd door derden aan de prijs verbonden en niet door de VSCD.

Artikel 2 Wat wordt er beoordeeld?

De VSCD volgt in de onderverdeling van prijzen en jury's het onderscheid dat in het algemeen tussen genres wordt gemaakt. Er kunnen altijd discussies over de indeling van voorstellingen zijn, bv of iets dans of performance, cabaret of theater, mime of jeugdtheater etc. is. Het wordt allereerst aan de jury's zelf overgelaten daar een werkzame definitie voor te hanteren en in overleg de voorstellingen bij een jury ter beoordeling in te delen. Genre-overstijgende voorstellingen worden in overleg tussen de juryvoorzitters ingedeeld bij een genre of door meerdere jury's bekeken. Dubbele nominaties zijn hierbij mogelijk en zullen door de juryvoorzitters worden afgestemd.

Voorstellingen van een gezelschap of ensemble die expliciet worden benoemd als jeugd- of familievoorstelling voor 0 tot en met 18 jarigen hoeven niet door een genrejury te worden beoordeeld. Deze voorstellingen worden in alle genres beoordeeld door de Jeugdtheaterjury of de Jeugddansjury. Wanneer een jury van één van de andere prijzen vindt dat een jeugdvoorstelling in aanmerking moet komen voor een prijs, dan kunnen de jury's van de jeugdtheaterprijzen of de jeugddansprijzen op deze voorstelling worden geattendeerd.

Artikel 3 Waarop wordt beoordeeld?

Het gaat bij alle VSCD-prijzen om de meest indrukwekkende prestatie. Deze kan betrekking hebben op uitvoerende kunstenaars, makers/bouwers, op het afgelopen seizoen of op een hele loopbaan, maar het gaat steeds om de prestatie of productie die de meeste indruk heeft gemaakt. Daarmee onderscheiden de VSCD-prijzen zich van instanties die de meest bijzondere, meest beloftevolle, of meest vernieuwende prestatie eren. De prestatie die de meeste indruk heeft gemaakt, kan heel goed óók vernieuwend of bijzonder zijn geweest, maar het gaat allereerst om de mate van indrukwekkendheid.

Artikel 4 Het aanbod

Al het aanbod dingt mee: aanbod in de grote zalen, kleine zalen en aanbod in het vlakke vloercircuit. Dat het gaat om VSCD-prijzen houdt in dat een productie een

substantieel aantal speelbeurten moet hebben in het VSCD circuit, zodat het door een groot publiek kan worden gezien. Dit bij voorkeur verspreid door het land.

Uitzondering hierop zijn locatievoorstellingen, maar ook deze moeten zo lang staan dat zij door een groot aantal mensen gezien kunnen worden. Omvang van zalen en lengte van tournees verschillen per genre. Jeugdtheater staat in kleinere zalen dan symfonische muziek. Dat maakt een strakke grens van speelbeurten onwenselijk en dit wordt per genre nader bepaald.

Als het om een persoonsprijs gaat, kan ook in overweging worden genomen dat iemand ook nog in een andere productie/programma te zien of te horen is. In de appendix per genre is een werkbare formule voor het minimale bereik van een voorstelling geformuleerd.

Artikel 5 Interne procedures voor de jury

De jury beoordeelt zelf welke voorstellingen wel of niet bezocht dienen te worden en houdt deze bij in een voorstellingslijst. Indien makers hier een toelichting op willen hebben is de (vice/co) voorzitter de persoon die toelichting op de keuze van de jury moet geven. Een jury kan haar interne uitgangspunten, voorwaarden en procedures jaarlijks beoordelen en/of opnieuw vaststellen, in overleg met de projectleider van de VSCD.

5.1 Het beoordelingsproces: wie ziet wat en hoe oordelen we?

In aanmerking komen producties die in het te beoordelen seizoen in première gaan, of voorstellingen die een doorlopende speellijst hebben, verdeeld over twee seizoenen. De jury bepaalt, in overleg met producent/gezelschap of een voorstelling in het eerste of het tweede seizoen van de speellijst wordt beoordeeld. Niet besproken worden producties met onvoldoende bereik (kwantitatief criterium, zie de appendices) of producties waarvan juryleden stellen dat deze de moeite van het gaan zien/horen niet waard is (voorselectie). Reprises worden niet in overweging genomen, tenzij er een duidelijke andere bewerking van een stuk is ontstaan, ter oordeel van de jury.

Een jury kan voor deze voorselectie ook werken met een aantal programmeurs en kenners van het vakgebied, die haar attent maken op een te beoordelen productie/programma, middels een signaleringscommissie. De input van de signaleringscommissie zal door de juryleden worden meegenomen in de longlist, maar hier kunnen geen rechten aan worden ontleend.

Om te bepalen welke genomineerde productie uiteindelijk wint, moet de productie door de grote meerderheid van de jury zijn gezien/gehoord. Hierbij zijn registraties van de voorstellingen mogelijk als een hulpmiddel, waarbij de voorstelling ook door meerdere juryleden live moet zijn gezien, om context te bieden bij de registraties.

De toekenning van een prijs of nominatie wordt begeleid door een heldere motivatie in vorm van een juryrapport. Hierin staat beschreven waarom de jury van mening is dat deze podiumkunstenaars of producties de meeste indruk hebben gemaakt. Met deze motivatie wordt o.a. de pers benaderd en invulling aan de

uitreiking gegeven. De juryleden zijn gezamenlijk en unaniem verantwoordelijk voor de inhoud van het juryrapport.

5.2 De nominaties

Voorafgaand aan de definitieve prijsuitreiking vinden nominaties plaats, die aan het einde van het theaterseizoen worden toegekend. In samenspraak met de projectleider en eventuele samenwerkingspartners van de VSCD wordt bepaald in hoeveel rondes het nomineren gebeurt.

De projectleider wordt door de (vice/co) voorzitter zo snel mogelijk op de hoogte gesteld van de namen van genomineerden. De (vice/co) voorzitter informeert vervolgens de betreffende personen en/of organisaties. Als de jury geheel niet tot een voordracht kan komen, wordt de projectleider hiervan zo spoedig mogelijk in kennis gesteld. Juryleden doen geen mededelingen over het juryberaad aan derden. De projectleider spant zich ervoor in desbetreffende samenwerkingspartners, zo spoedig mogelijk na bekendwording van de nominaties, op de hoogte te brengen. Vervolgens zal besproken worden op welke wijze de meeste publiciteit hieromtrent kan worden ontwikkeld, ook in samenwerking met de uitreikingspartners.

Per nominatieronde wordt vermeld welke voorstellingen en welke podiumkunstenaars zijn genomineerd. Deze nominaties gaan gepaard met een korte schriftelijke toelichting van de jury. Deze schriftelijke toelichting wordt zo veel mogelijk gebruikt in het te versturen persbericht.

Nomineren en uitreiken van prijzen gaat gepaard met gevoeligheden. Daarom wordt er met het beoordelen en nomineren altijd maximaal respect voor de kunstenaars nagestreefd. Concreet houdt dit in dat er bij voorkeur op zijn minst drie personen worden genomineerd (uitgezonderd zijn prijzen waarvoor niet genomineerd wordt, zoals de Prosceniumprijs of de Gouden Zwaan). Een jury die tot de conclusie komt dat er dit seizoen 'niets bij was dat het winnen waard was' stelt zichzelf boven het vak. Tevens wordt een artiest niet drie jaar op rij genomineerd, zonder hem/haar te laten winnen.

5.3 De verslaglegging

De (vice/co) voorzitter van de jury houdt in de loop van het seizoen op de voorstellingslijst bij welke voorstellingen door welke juryleden waar en wanneer zijn gezien en welk oordeel er door hen aan de genomineerde uitvoerende of productie is gegeven. De voorstellingslijst wordt gedurende het seizoen ingekort tot een longlist, op basis van de oordelen van de juryleden. Dit resulteert in de laatste fase van het seizoen tot een shortlist en in de voorlaatste vergadering wordt genotuleerd welke nominaties daaruit voortkomen. In de laatste vergadering worden de winnaar(s) gekozen. Het is ook mogelijk om nominaties en winnaars in één vergadering te bepalen, als de jury dit vantevoren zo afspreekt.

Na de laatste nominatieronde wordt o.a. aan de hand van de verschillende toelichtingen bij de nominaties een juryrapport opgesteld. In dit juryrapport worden ook de uiteindelijke winnaars bekend gemaakt. De motivatie richt zich op de winnaars, maar moet bij voorkeur zodanig zijn geformuleerd, dat ook begrijpelijk wordt waarom anderen hem niet hebben gekregen, maar wel zijn genomineerd.

Indien een jury zich daartoe geroepen voelt (niet elke jury wil dat) kan zij, op grond van alles wat men in de loop van een jaar/seizoen heeft gezien/gehoord, een algemene beschouwing over het gejureerde seizoen schrijven. Deze kan als een ‘state of the art’ voor het betreffende genre in het juryrapport worden opgenomen of worden uitgesproken. Ook kunnen in het voorwoord van het juryrapport observaties van het afgelopen theaterseizoen en de keuzes van de jury nader worden toegelicht.

Voor de juryrapporten en de marketing mbt genomineerden en winnaars worden door de jury of een persoon uit de jury over alle genomineerden teksten aangeleverd in meerdere formaten (kort, middel en lang), waarin de voorstelling en de maker(s) worden omschreven en beoordeeld.

5.4 De rol van de (vice/co) voorzitter

De (vice/co) voorzitter van de jury is een programmeur/directeur van een VSCD podium, tenzij in samenspraak met een samenwerkingspartner van de VSCD expliciet anders is overeengekomen. Is dat laatste het geval dan dient er in ieder geval een vice/co voorzitter van de VSCD te zijn. De (vice/co) voorzitter overlegt met andere juryleden over de te bezoeken voorstellingen en is verantwoordelijk voor de totstandkoming van het juryrapport. De (vice/co) voorzitter houdt contact met de VSCD over de voortgang van de jurering.

De jury kan voor zijn beraadslagingen gebruikmaken van de vergaderruimtes van de VSCD of in overleg op andere plekken afspreken, die door de juryleden kosteloos ter beschikking kunnen worden gesteld.

5.5 De samenstelling van de jury

De VSCD-prijzen worden uitgereikt door vakjury's. Iedere jury bestaat bij voorkeur uit zeven personen. Ingeval een jury ook de selectie voor het festival doet waar de prijzen worden uitgereikt (o.a. het Nederlands Theater Festival en Festival De Nederlandse Dansdagen) zijn hier aanvullende regels voor. In de jury zijn minstens de helft van de leden lid van de VSCD, als directeur of programmeur. Daarnaast bestaat de jury uit (oud)makers, journalisten, dramaturgen, recensenten en andere vakgenoten. Hierbij dient belangenverstrengeling zoveel mogelijk te worden voorkomen, zie paragraaf 5.7, maar het is juist vanwege de directe betrokkenheid van onze juryleden bij het veld niet geheel te voorkomen. Het verleden heeft aangetoond dat door de diversiteit in de jury's de onafhankelijkheid en de inhoudelijke discussie wordt versterkt.

Juryleden hebben voor maximaal vier jaar (twee periodes van twee seizoenen) zitting in een jury. Nieuwe juryleden kunnen door het veld, de jury en het VSCD-bureau worden voorgedragen en worden formeel benoemd door het VSCD-bestuur. Na afwezigheid van zes jaar kan een oud-jurylid weer herkozen worden. Een oud-jurylid kan binnen een termijn van vier jaar plaatsnemen in een jury betreffende een ander genre.

5.6 Diversiteit en inclusie

De VSCD onderschrijft de Code Diversiteit & Inclusie en streeft bij het samenstellen van de jury's naar een brede blik op het theateraanbod in alle verschillende genres.

Bij het samenstellen van de jury en het jaarlijkse aansluiten van nieuwe juryleden wordt actief gezocht naar juryleden met een gevarieerde achtergrond, met oog voor o.a. deze factoren:

- genderidentificatie
- bi-culturaliteit
- landelijke spreiding
- leeftijd en sociaal-maatschappelijke achtergrond
- diversiteit van type producenten

We streven naar een intersectionele diversiteit in de jury's en naar het vergroten van kennis over inclusie bij alle juryleden. Wij hechten belang aan verschillende invalshoeken in de jury's, om ook producties buiten de gebaande paden een kans te geven op een nominatie. Tijdens het hele jureringsproces worden de gezichtspunten van de juryleden bevraagd en met elkaar besproken.

5.7 Belangenverstrengeling

In geval van mogelijke belangenverstrengeling moet het betreffende jurylid dit met de (vice/co) voorzitter van de jury bespreken. Daarbij is het uitgangspunt dat elke mogelijke schijn van belangenverstrengeling voorkomen moet worden. Een jurylid kan bijvoorbeeld met een maker connecties in de privésfeer hebben of, al dan niet indirect, bij een gezelschap of de totstandkoming van een productie zijn betrokken. In dat geval kan het betreffende jurylid bijvoorbeeld van jurering van de betreffende voorstelling worden uitgesloten en tijdelijk de vergadering verlaten. Wordt de voorstelling/persoon genomineerd, dan wordt het desbetreffende jurylid uitgesloten van het deel van de vergadering, waarin de winnaar van betreffende categorie wordt gekozen, of onthoudt hij/zij zich van stemming op betreffende voorstelling.

Bij aanvang van het seizoen wordt met de gehele jury besproken welke mogelijke belangen aanwezig zijn bij de juryleden en wordt door de juryvoorzitter bepaald hoe hier mee om te gaan. Bij vragen aangaande belangenverstrengeling dient de juryvoorzitter toelichting en uitleg te kunnen geven over de genomen maatregelen.

Belangenverstrengeling kan ook ontstaan doordat een journalist of recensent uit een jury over een (mogelijke) nominatie of winnaar een stuk wil publiceren, wat niet gelijke tred houdt met de gemeenschappelijke juryovertuiging of zelfs tegengesteld is aan deze. Het betreffende jurylid dient voorafgaand aan de publicatie contact met de juryvoorzitter op te nemen. Gezamenlijk wordt dan bekeken hoe hier in de jury mee moet worden omgegaan.

5.8 Vertrouwelijkheid

Alle gesprekken en mailverkeer over jurygerelateerde zaken dienen met discretie en vertrouwelijkheid te worden behandeld. Juryleden moeten zich binnen het juryoverleg beschermd weten. Het gaat bij de VSCD-prijzen om het eren van de podiumkunstenaar. Elke vorm van lekken, delen van gesprekken, het naar buiten brengen van interne meningsverschillen en/of het zich publiekelijk onttrekken aan een jurystandpunt, schaadt altijd het eren van de podiumkunstenaars. In geval van

gewetensnood of andere zwaarwegende redenen neemt een jurylid contact op met de (vice/co) voorzitter of eventueel met de projectleider van de VSCD. Voor een eventueel probleem dient altijd naar een interne oplossing te worden gestreefd. Alle informatie over genomineerden en winnaars is onder embargo tot de vastgestelde publicatiedatum.

5.9 Vrije toegang en onkostenvergoeding voor juryleden

Juryleden krijgen gratis toegang bij voorstellingen in VSCD-theaters binnen de betreffende discipline waarvoor ze jureren. De VSCD verspreid hiervoor onder haar aangesloten podia een lijst met namen van de juryleden. Juryleden reserveren de toegang telefonisch onder vermelding van hun jurylidmaatschap. Enkele podia ontvangen zoveel juryleden (of zijn geen lid van de VSCD), dat daar een restrictief beleid wordt gevoerd. Dat geldt in het bijzonder voor enkele theaters in Amsterdam. Daar wordt gevraagd als eerste het gezelschap te benaderen met de vraag om gratis toegang.

Voor de totale werkzaamheden stelt de VSCD per jurylid en per seizoen €500,- ter beschikking. Eventuele onkosten hoeven niet te worden verantwoord. Daarnaast is er €250,- beschikbaar voor het schrijven van het juryrapport indien dit gedaan wordt door één persoon. Indien het schrijven gezamenlijk gebeurt wordt dit bedrag verdeeld over alle juryleden.

Artikel 6 De prijsuitreikingen

De verantwoordelijkheid voor de prijsuitreikingen ligt bij de VSCD en haar eventuele samenwerkingspartners. Voor de uitreiking van de prijzen wordt gezocht naar een plek/gelegenheid, waar de prijzen het best tot hun recht komen en de meeste aandacht kan worden gegenereerd. Dat kan bijvoorbeeld betekenen dat gestreefd wordt naar inbedding van de prijzen in een festival, waar de betreffende discipline prominent aanwezig is of aansluiting wordt gezocht bij een bestaand evenement of programma met een breed publiek.